

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-06-17

Diarienummer:
KSN-2024-01760

Handläggare:
Karolin Flander

Överenskommelse avseende utveckling av väg 72

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna förslag till överenskommelse enligt ärendets bilaga 1.

Ärendet

En överenskommelse gällande väg 72 har upprättats mellan Uppsala kommun, Heby kommun och Region Uppsala i syfte att reglera parternas åtaganden och ansvarsfördelning gällande utveckling av väg 72 mellan Heby och Kvarnbolund.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven har beaktats i beredningen av ärendet. De åtgärder som finns i förslagen överenskommelse syftar till att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter vilket främjar både barn- och jämställdhetsperspektiven. En större möjlighet att utföra hållbara och säkra resor stärker Uppsala kommun som plats och ger därmed ett positivt bidrag till näringslivet.

Föredragning

Uppsala kommun och Region Uppsala arbetar kontinuerligt tillsammans kring statlig infrastruktur. Under 2020–2022 genomförde Trafikverket, Region Uppsala, Uppsala kommun och Heby kommun en åtgärdsvalsstudie för väg 72 mellan Heby och Kvarnbolund. Efter studiens avslut har Uppsala kommun, Region Uppsala och Heby kommun upprättat ett förslag till överenskommelse för vägen.

Överenskommelsen syftar till att tydliggöra respektive parts åtaganden och ansvar. Åtgärderna i överenskommelsen ska leda till en ökad trafiksäkerhet samt öka möjligheten för kombinationsresor och främja ett hållbart resande i stråket. Enligt *Landsbyggsprogram för Uppsala kommun* ska ett dörr-till-dörrperspektiv anammas vid utveckling av landsbygdernas infrastruktur. Föreslagna åtgärder förbättrar möjligheten till kombinationsresor och därmed möjligheten till ett mer hållbart- och kollektivresande. Förbättrade möjligheter till hållbara och kollektiva resor bidrar i sin tur till ökade möjligheter att nå kommunens högt ställda mål om färdmedelsfördelning och om klimat.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunala följdinvesteringar uppstår som konsekvens av framtida statliga och regionala investeringar. Åtgärderna behandlas inom ordinarie mål- och budgetprocess.

Kommunens åtaganden längs väg 72 beräknas totalt kosta cirka 4–5 miljoner kronor och fördelar sig över år 2024–2033. Kostnaden är beräknad på att alla åtgärder som ska utredas längs vägen utförs. Då många åtgärder fortfarande är i ett tidigt skede utgör kostnaden en mycket tidig uppskattning.

Majoriteten av kostnaderna, cirka 4,5 miljoner kronor, är investeringskostnader för framför allt pendlarparkeringar. Dessa kostnader kan arbetas in i gatu- och samhällsmiljönämndens kommande investeringsplan för år 2026 och framåt.

Övriga kostnader är åtgärder som behöver finansieras från gatu och samhällsmiljönämndens driftbudget. Dessa bedöms inrymmas i gatu- och samhällsmiljönämndens befintliga budgetram. Kostnader som kommer belasta driftbudgeten är exempelvis informationskampanjer för skolor och förskolor.

De kommunala följdinvesteringarna innebär ökade drift- och underhållskostnader för gatu- och samhällsmiljönämnden. Kostnaderna hanteras inom ordinarie mål- och budgetprocess.

Kommunen kan, för en del av åtgärderna, söka statlig medfinansiering.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 juni 2024.
- Bilaga 1 Utkast överenskommelse avseende det fortsatta arbetet med resultatet från åtgärdsvalsstudien väg 72, Dalastråket, Heby-Kvarnbolund

Stadsbyggnadsförvaltningen

Ingela Hagström
Tillförordnad stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Version 2024-03-11

Utkast överenskommelse avseende det fortsatta arbetet med resultatet från åtgärdsvalsstudien väg 72, Dalastråket, Heby – Kvarnbolund.

Mellan nedanstående parter träffas härmed följande överenskommelse

§ 1 Parter

Heby kommun, organisationsnummer 212000–2049, Region Uppsala, organisationsnummer 232100–0024, genom trafik- och samhällsutvecklingsnämnden och Uppsala kommun, organisationsnummer 212000–3005.

§ 2 Syfte och omfattning

Syftet med överenskommelsen är att reglera parternas åtaganden och ansvarsfördelning avseende utveckling av Dalastråket, väg 72, mellan Heby och Kvarnbolund.

Överenskommelsen reglerar parternas ansvar och åtaganden avseende de aktiviteter som krävs för att utveckla möjligheten till hållbara resor och transporter. Detta innebär bland annat, men inte uteslutande, infrastrukturåtgärder i form av hållplatser och trafiksäkerhetsåtgärder men även mjuka åtgärder som mobilitetsåtgärder och kommunikationsinsatser.

§ 3 Bakgrund

Heby kommun, Region Uppsala, Trafikverket och Uppsala kommun fattade ett gemensamt beslut 2020 om att genomföra en åtgärdsvalsstudie. Tillsammans har parterna genomfört en åtgärdsvalsstudie¹ mellan åren 2020–2022 för Dalastråket, väg 72, (Heby–Uppsala) inom Länsplanen för regional transportinfrastruktur i Uppsala län 2022–2033.

Brister som tidigare lyfts rör främst tillgänglighet för oskyddade trafikanter, ett bristande ”hela-resan”-perspektiv med till exempel avsaknad av pendlarparkeringar vid strategiska punkter. Det finns även bristande tillgänglighet till hållplatser som är en konsekvens av bland annat genomförda sidområdesåtgärder i form av räcken. Trafikverket har gjort ställningstagande av de föreslagna åtgärderna gällande de åtgärder som kopplas till länsplanen.

¹ Slutrapport Åtgärdsvalsstudie väg 72 – Bristande trafiksäkerhet och användbarhet Heby-Kvarnbolund (TRV 2020:64833) [Saknas \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org)

Version 2024-03-11

§ 4 Definitioner och begrepp

Cykelbarhet

Det är inte möjligt att bygga ny gång- och cykelväg längs alla sträckor i det regionala cykelvägnätet på kort sikt. I stället blir en viktig eftersträvan att skapa större cykelbarhet längs med det befintliga vägnätet. Med cykelbarhet menas att det skapas möjligheter för att cykla, utan att nödvändigtvis vara en fullgod gång- och cykelväg eller med gena kopplingar. En lösning kan vara att använda det parallella och lågtrafikerade vägnätet och nyttja det för att skapa cykelbarhet mellan exempelvis tätorter. En viktig förutsättning för nå en cykelbarhet längs det regionala cykelvägnätet är att det finns en tydlig skyltning och vägvisning på de bilvägar och cykelvägar som rekommenderas användas.

Mobilitetsåtgärder

Mobilitetsåtgärder är ett samlingsbegrepp för olika typer av åtgärder som berör resande och transporter. Attitydpåverkande, ledande, styrande eller tvingande åtgärder kan påverka behovet, effektivisera eller på annat sätt gynna hållbara resor och transporter.

Genom att Heby kommun, Region Uppsala och Uppsala kommun arbetar tillsammans med varandra samt med skolor, företag och ideella organisationer finns goda förutsättningar att lyckas med att skapa en god trafikmiljö där hållbara transportslag blir ett självklart val. Det är av stor vikt att arbeta med åtgärder både på kort och lång sikt som syftar till att öka andelen hållbara resor och transporter med cykel, gång och kollektivtrafik inom en tätort och mellan tätorter.

Exempel på olika mobilitetsåtgärder:

Åtgärder som	attitydpåverkande	Ledande	styrande	tvingande
påverkar behovet av resa eller transport	utbildning i digitala möten	närliggande källsortering och återvinning, hemleveranser		
påverkar färdmedelsval eller effektiviserar transportsätt	information om rese- och transportutbud, grön resplan	gena och säkra cykelvägar, cykelpooler	trängselavgifter, reglering av bilparkering	förbud mot fordon inom viss tid eller viss zon
gynnar hållbart resande	information om klimatpåverkan, hälsofrämjande och ekonomisk fördel	goda kollektivförbindelser		

Version 2024-03-11

Tillgänglighetsanpassning

Avser tillgänglighetsanpassning av hållplatser med till exempel plattform med taktila stråk, väderskydd, belysning och informationsskyltar, i enlighet med Region Uppsalas hållplatshandbok.

Bytespunkt (knutpunkt): Avser platser i kollektivtrafiks nätet där byte av färdstätt sker, kan eller förutsätts ske. Bytespunktens utformning innefattar såväl anslutningsvägar, samspel med andra trafikslag, närhet till målpunkter, omgivande miljö och integration med övriga ortsfunktioner.

Kombinationsresor

Resor som innefattar flera färdmedel, till exempel buss och cykel.

§ 5 Organisation

Genomförandet av projektet kräver att olika delar av organisationer medverkar. Det innefattar primärt Heby kommun, Region Uppsala och Uppsala kommun. Trafikverket Mellersta Region är inte en part i överenskommelsen men kommer att medverka i genomförandet av åtagandena eftersom de är väghållare av statlig väg.

§ 6 Styrdokument

Alla tre parter har styrdokument av relevans att förhålla sig till i överenskommelsen.

Heby kommun

- Kommunplan 2013 – översiktsplan för Heby kommun
- Fördjupad översiktsplan Morgongåva tätort 2023
- Trafikplan för Heby kommun 2009
- Riktlinjer för gång- och cykelvägar 2018
- Riktlinjer för fartdämpande åtgärder 2018

Region Uppsala

- Länsplan för regional transportinfrastruktur i Uppsala län 2022–2033
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Uppsala län, 2020–2030
- Regional cykelstrategi för Uppsala län
- Riktlinjer för utformning av hållplatser i Uppsala län
- Riktlinjer för pendlarparkering i Uppsala län

Version 2024-03-11

Uppsala kommun

- Översiktsplan för Uppsala kommun 2016
- Program för mobilitet och trafik
- Handlingsplan för mobilitet och trafik
- Landsbygdsprogram för Uppsala kommun
- Teknisk handbok Uppsala kommun

Övrigt

Parterna anser att publikationen, Vägars och gators utformning (Publikation 2022:001) är grundläggande styrdokument i överenskommelsen.

Rapport från åtgärdsvalsstudien och Region Uppsalas stråkutredning för väg 72 Heby-Kvarnbolund avseende förutsättningar för hållbart resande² är underlag som är viktiga att ha med i det fortsatta arbetet med Dalastråket.

§ 7 Paketering av åtgärder enligt åtgärdsvalsstudien

Åtgärdsvalsstudien rekommenderar två paket för genomförande på kort sikt (fram till 2033). Utifrån åtgärdsvalsstudien paketering väljer parterna gå vidare med följande åtgärder:

Paket A – Baspaket

- Gång- och cykelinfrastrukturåtgärder som möjliggör för oskyddade trafikanter att ta sig till prioriterade hållplatser
- Gång- och cykelväg längs med Östforavägen mellan väg 72 och Järlåsa skola
- Målning av körfält
- Tätortsportar för hastighetsdämpning
- Återkommande informationskampanjer

Paket B – Kollektivtrafikpaket

- Hållplatsåtgärder på de prioriterade och högst prioriterade hållplatserna enligt Stråkutredning väg 72
- Utredda möjlighet till pendlarparkering vid Ålands kyrka, Vittinge och Vänge.
- Utredda pendlarparkering för samåkning i anslutning till korsning väg 72 väg 254.

² Stråkutredning för väg 72 Heby-Kvarnbolund avseende förutsättningar för hållbart resande. DNR:TS2021-00189

Version 2024-03-11

§ 8 Åtagande

Heby kommun, Region Uppsala och Uppsala kommun åtar sig genom denna överenskommelse att arbeta utefter de framtagna aktiviteter som listas nedan. Åtagandena hanteras inom Region Uppsalas och kommunernas ordinarie budgetprocesser.

På grund av bristande medel i länsplanen kommer det inte vara möjligt att gå vidare med alla åtgärder samtidigt. Därav har de tre parterna med hjälp av Trafikverket beslutat att samla upp åtgärderna från åtgärdsvalsstudiens i fyra olika åtgärdsområden: *kollektivtrafik, gång och cykel, trafiksäkerhet* och *mobilitetsåtgärder*. Detta för att underlätta prioriteringen mellan individuella åtgärder, men även samordna produktion för effektiv användning av medel.

Tillsammans har organisationerna landat i en prioritetsordning för de olika åtgärdsområdena.

- Prio 1: Trafiksäkerhet
- Prio 2: Kollektivtrafik
- Prio 3: Gång och cykel

Mobilitetsåtgärders åtgärdsområde ligger utanför prioriteringsordningen och kan genomföras utanför vägplan.

Samtliga åtgärdsområden redovisas nedan:

Åtgärdsområde Trafiksäkerhet		
Aktivitet	Tidsplan	Finansiering
Region Uppsalas åtagande		
Målning av körfält i korsning Ribbingebäcksvägen - Östforavägen	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Hastighetssäkrade passager på följande platser: <ul style="list-style-type: none"> • Västra Järlåsa • Centrala Järlåsa • Östforavägen 	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Tätortsportar för hastighetsdämpning i följande tätorter: <ul style="list-style-type: none"> • Heby • Morgongåva • Vittinge • Vänge 	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan

Version 2024-03-11

• Järlåsa		
Heby kommuns åtagande		
Förlänga svängkörfält i korsning väg 72-Molnebovägen	2024 - 2033	Heby kommun
Uppsala kommuns åtagande		
Trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter, Östforavägen mellan väg 72 och Järlåsa skola	Vägplan beräknas starta 2024.	Uppsala kommun. Åtgärden kan eventuellt vara aktuella för statlig medfinansiering om det uppfyller kraven i förordningen för statlig medfinansiering.

Åtgärdsområde Kollektivtrafik		
Aktivitet	Tidsplan	Finansiering
Region Uppsalas åtagande		
Hållplatsåtgärder (tillgänglighetsanpassning av hållplats, gång-och cykelpassage, anslutningsvägar och hårdgjordyta för cykelparkering. Hållplatsutrustning enligt Region Uppsalas hållplatshandbok.) vid följande hållplatser: <ul style="list-style-type: none"> • Läby • Västerby • Ängsbacka • Vänge Ekeby • Åltomtabro • Ålandsdal • Ålands kyrka • Kövla vägskäl • Peterslund • Grimle vägskäl • Näset 	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan/Region Uppsala

Version 2024-03-11

Översyn av hållplatsmiljön vid hållplats Vittinge och Morgongåva station	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Heby kommuns åtagande		
Pendlarparkeringar kan tillkomma vid följande platser: <ul style="list-style-type: none"> • Korsning väg-72/254 • Vittinge 	2024 – 2033 Lokalisering av pendlarparkeringar är en utredningsfråga och beslut om lokalisering av pendlarparkeringar beslutas av Region Uppsala och Heby kommun under vägplaneskedet för väg 72.	Heby kommun. Åtgärderna kan eventuellt vara aktuella för statlig medfinansiering om de uppfyller kraven i förordningen för statlig medfinansiering.
Utrusta följande hållplatser med cykelparkering: <ul style="list-style-type: none"> • Grimle vägskäl • Näset • Vittinge 	Åtgärd vidtas efter att hållplats tillgänglighetsanpassas	Heby kommun. Åtgärderna kan eventuellt vara aktuella för statlig medfinansiering om de uppfyller kraven i förordningen för statlig medfinansiering.
Uppsala kommuns åtagande		
Pendlarparkeringar kan tillkomma vid följande platser: <ul style="list-style-type: none"> • Ålands kyrka • Vänge tätort 	2024 – 2033 Lokalisering av pendlarparkeringar är en utredningsfråga och beslut om lokalisering av pendlarparkeringar beslutas av Region Uppsala och Uppsala kommun i vägplaneskedet för väg 72.	Uppsala kommun. Åtgärderna kan eventuellt vara aktuella för statlig medfinansiering om de uppfyller kraven i förordningen för statlig medfinansiering.
Utrusta följande hållplatser med cykelparkering: <ul style="list-style-type: none"> • Läby • Västerby 	Åtgärd vidtas efter att hållplats tillgänglighetsanpassas	Uppsala kommun. Åtgärderna kan eventuellt vara aktuella för statlig

Version 2024-03-11

<ul style="list-style-type: none"> • Ängsbacka • Vänge Ekeby • Åltoftabro • Ålandsdal • Ålands kyrka • Kölva vägskäl • Peterslund 		medfinansiering om de uppfyller kraven i förordningen för statlig medfinansiering.
--	--	--

Åtgärdsområde Gång och cykel		
Aktivitet	Tidsplan	Finansiering
Region Uppsalas åtagande		
Gång- och cykelväg Åltofta bro – Lillsätra	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Gång- och cykelväg Ålands kyrka – Kälva vägskäl	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Gång- och cykelväg Långtibble – Bärby	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Gång- och cykelväg Gamla landsvägen - Björnlund	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan
Gång- och cykelväg Väg 72 – Gamla Salavägen	Vägplan beräknas starta 2024. Vidare åtaganden diskuteras vid framtagandet av ny länsplan 2025–2026.	Länsplan

Version 2024-03-11

Heby kommuns åtagande		
Skyltning och vägvisning för fotgängare och cyklister på både lokal och regional nivå	2024 – 2033	Heby kommun
Uppsala kommuns åtagande		
Skyltning och vägvisning för fotgängare och cyklister på både lokal och regional nivå, inklusive gång- och cykeltunnel vid Vänge.	2024 – 2033	Uppsala kommun

I bilaga: *Kartor åtgärdsområde gång och cykel* finns det kartor över respektive föreslagna gång- och cykelväg.

I det fall det förekommer flera organisationer i finansieringsspalten är det organisationen som är fetmarkerad som bär huvudansvaret för arbetet med aktiviteten.

Åtgärdsområde Mobilitetsåtgärder		
Aktivitet	Tidsplan	Finansiering
Marknadsföring och information om pågående arbete med stråket, samt hur hållbara kombinationsresor kan genomföras i stråket genom exempelvis information om pendlarparkeringar i stråket.	2024 – 2033	Region Uppsala , Heby kommun och Uppsala kommun
Dialog med verksamheter gällande arbetsresor	2024 – 2033	Region Uppsala, Heby kommun och Uppsala kommun
Återkommande informationskampanjer, för exempelvis hjälm- och reflexanvändning, i samarbete med skolor, större arbetsgivare och föreningar	2024 – 2033	Region Uppsala, Heby kommun och Uppsala kommun

Version 2024-03-11

Verka för att UL-appen underlättar kombinationsresor	2024 – 2033	Region Uppsala
--	-------------	----------------

§ 9 Uppföljning

I samband med de årliga kommunrundorna där Region Uppsala träffar respektive kommun i Uppsala län skall aktiviteterna i överenskommelsen följas upp.

§ 10 Finansiering

Respektive part åtar sig att finansiera överenskomet åtagande i enlighet med §8 under förutsättning att åtagandena finns med i länsplanen, Region Uppsala och kommunernas investeringsplan. Parterna ska verka för statlig medfinansiering eller annan finansiering av identifierade infrastrukturobjekt.

§ 11 Tidplan

Den övergripande tidplanen för överenskommelsen är 2024 – 2033. Parterna är överens om att följa tidplanen. Tidplanen kan behöva justeras efter att överenskommelsen är beslutad. Genomförandet sker inom ramen för den årliga processen mellan Region Uppsala och kommunerna.

Version 2024-03-11

§ 12 Giltighet

Ändringar och tillägg till denna överenskommelse ska upprättas skriftligen och undertecknas av alla parter.

Denna överenskommelse gäller från dess tecknade fram till att samtliga överenskomna åtgärder är genomförda, dock senast till och med 2033-12-31. Om åtgärderna inte genomförts inom tidsramarna finns möjlighet att förlänga överenskommelsen med ett år i taget.

Denna överenskommelse har upprättats i tre (3) exemplar, varav parterna erhåller var sitt.

Region Uppsala 2024-
Ort och datum

Uppsala 2024-
Ort och datum

För Region Uppsala

För Uppsala kommun

Jenny Lundström i
Trafik- och samhällsutvecklingsnämnden
Region Uppsala

Erik Pelling kommunstyrelsens
ordförande i Uppsala kommun

Heby 2024-

Ort och datum

För Heby kommun
Marie Wilén
kommunstyrelsens ordförande
Heby kommun